

### **Список літератури:**

1. Быстряков И. К. Психологический аспект формирования национальной системы управления хозяйственным развитием / И. К. Быстряков // Стратегія розвитку України: економіка, соціологія, право. – 2007., № 1-2. – С.11-22.
2. Особенности воспроизводства регионального капитала: сущность, подходы к оценке, методы управления / [Под общей ред. Ю.В. Савельева]. – Петрозаводск: Изд-во Карельского научного центра РАН, 2008. – 213 с.
3. Пилипів В.В. Управління відтворенням територіальних економічних систем у фінансовому просторі / В.В. Пилипів. – К.: РВПС України НАН України. – 400 с.
4. Эрнандо де Сото. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире / Пер. с англ. Б. Пинскер, науч. ред. Р. Левита — М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. — 272 с.

## **ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

*Марценюк Л.В., к.е.н., доц. кафедри економіки та менеджменту,  
ДНУЗТ, м. Дніпропетровськ, Україна*

Із кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. У 2012 році нашу державу відвідали більше 23 млн. іноземців, з них громадяни Російської Федерації – більше 9 млн. чол., Республіки Молдова – 4 млн, Білорусі – 3 млн., Польщі – 1 млн., Румунії – майже 800 тис. чол., Угорщини – 740 тис. чол., Словаччини – 476 тис. чол., Німеччини – 274 тис. чол., Узбекистану – 185 тис. чол., США – 134 тис. чол., Туреччини – 117 тис. чол., Азербайджану – 101 тис. чол. та інші. Україна є одним зі світових лідерів з міжнародного туризму та посідає сьоме місце за кількістю відвідувань щороку. Таким чином, туристична галузь має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави, а розвиток цієї сфери суспільного життя повинен стати одним із пріоритетних завдань на найближче майбутнє.

Україна має значний потенціал для розвитку туристичної індустрії. Так, на території нашої держави функціонують більше 3 000 закладів оздоровлення та відпочинку, 6 000 готелів. Кількість готелів у 2012 році у порівнянні з 1992 роком збільшилася у 4,5 рази, кількість номерів збільшено на 28 %, а житлова площа усіх номерів збільшилася майже на 70 %. Безумовно, найбільший «прорив» у будівництві готелів відбувся напередодні проведення в Україні Чемпіонату Європи з футболу 2012 року.

В Україні створена значна кількість природоохоронних територій. Найбільшою популярністю користуються Карпатський та Шацький національні

природні парки, заповідник «Асканія-Нова», численні дендропарки, заказники, пам'ятки садово-паркового мистецтва. Не менш відвідуваними є місця розкопок на території існування древніх міст – Херсонесу, Ольвії, Тіри [1].

У процесі планування подорожі турист враховує такі чинники, як: швидкість прибуття до потрібного місця, комфорт подорожі, вартість, умови харчування, умови для сну та відпочинку, і, звичайно, безпека [2].

Згідно з даними Міністерства статистики України, у 2012 році відправлено (перевезено) пасажирів: залізничним транспортом – 429 115 тис. чол., що на 23 % у порівнянні з даними двадцятирічної давнини – з 1992 роком, морським – 5921 тис. чол., що на 55 % менше, річковим – 722 тис. чол., що на 94 % (!) менше, автомобільним (враховуючи автобуси) – 345 0173 тис. чол., що на 47 % менше. Позитивна тенденція лише у відправленні пасажирів авіаційним транспортом – у 2012 році було відправлено 8106 тис. чол., що на 42 % більше у порівнянні з даними 1992 року.

Якщо проаналізувати виїзд громадян України за кордон, то у 2012 році найбільше подорожей було до наступних країн: Російську Федерацію відвідали майже 6 млн. чол., Польща – 5,7 млн., Республіка Молдова – 2 млн., Угорщина – майже 2 млн., Білорусь – 1,6 млн., Туреччина – 560 тис., Румунія – 549 тис., Словаччина – 500 тис., Німеччина – 300 тис., Чехія – майже 300 тис., Єгипет – 297 тис., ОАЕ – 150 тис., Італія – 150 тис., Ізраїль – 140 тис., Австрія – 100 тис.

Основною проблемою розвитку туризму в Україні є неефективне та нерациональне використання природних ресурсів, а також відсутність чіткої стратегії розвитку індустрії туризму та чіткого його регулювання. Недостатньо розвинена інфраструктура, а також система транспортного обслуговування туристів та населення стають на заваді швидкому поширенню туристичної слави країни. Тому розвиток туристичної інфраструктури та транспортних шляхів сполучення є одним із першочергових завдань. Не менш важливим питанням залишається якість надання послуг. Серед інших проблем туристичної сфери можна назвати недостатню поінформованість населення про готелі, інші заклади відпочинку, тури по країні, туристичні послуги.

Для розвитку туризму в Україні необхідно: впровадити ефективні механізми фінансово-економічного регулювання розвитку галузі туризму; визначити шляхи стимулювання розвитку підприємництва в цій сфері; створити ефективну модель інвестиційної політики в галузі туризму; удосконалити організаційні структури управління галуззю туризму; забезпечити відновлення історико-культурного середовища; прийняти екологічні регламенти та затвердити допустимі норми освоєння туристичних ресурсів [3].

Якщо розглядати альтернативи, що існують сьогодні перед українським туризмом, то є лише два сценарії подальшого перебігу подій. Саме зараз відбувається той вирішальний момент, від якого залежить майбутнє

українського туризму, коли з'ясовується, чи стане туризм однією з головних статей доходу у бюджеті, як це відбувається у більшості цивілізованих країн світу. Все це визначається тими орієнтирами, що будуть закладені в політику розвитку туризму, тобто, тим на кого буде спрямований наш ринок туристичних послуг. Таким чином, стоїть альтернатива: робити акцент на іноземного споживача чи реанімувати внутрішній туристичний процес.

Обираючи другий шлях розвитку (орієнтація на розвиток внутрішнього туристичного процесу), постаємо перед вибором, в якому саме напрямку працювати: в'їзний чи виїзний туризм розвивати. Так, організація поїздок за межі України – справа доволі прибуткова і на ній заробляють гроші туристичні агенції. Тим часом, у більшості держав закордонний туризм посідає якраз останнє місце. Так, у Японії тільки 5 % турфірм організують поїздки за її межі, решта працюють на іноземний та внутрішній туризм. Тому більш доцільним є розвиток саме в'їзного туризму, адже він дає додаткові робочі місця та валютні надходження.

### **Список літератури:**

1. Розвиток туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marshruty.in.ua/index.php/rozvytok-turyzmu-v-ukraini.php>
2. Смирнов І.Г., Касарева Т.В. Транспортна логістика: Навч. посіб. / І.Г. Смирнов, Т.В. Касарева // — К.: Центр навч. л-ри, 2008. — 224 с.
3. Смирнов І.Г. Логістична модель сталого розвитку туристичної галузі в Україні / І.Г. Смирнов // Вісник Донецького ін-ту туристичного бізнесу. — 2007. — № 11. — С 26—31.

## **ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

*Новікова К.І., к.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД,  
Академія митної служби України,*

*Ковальчук М.В., старший інспектор-ревізор Головного управління  
Міністерства доходів і зборів України в Дніпропетровській області,  
м. Дніпропетровськ, Україна*

Залучення України до світових процесів глобалізації та інтернаціоналізації супроводжується розширенням ролі держави у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), кінцева мета якого полягає у створенні в реальному секторі дієвого постіндустріального сегменту високотехнологічного виробництва інтелектуальної інноваційної продукції,